

## درمان دارویی

نسخه 2016

### 6. سیکلوفسفامید

#### 6.1 تعریف و شناخت

سیکلوفسفامید یک داروی سرکوب کننده سیستم ایمنی است که باعث کاهش التهاب و سرکوب سیستم ایمنی بدن می شود. با تداخل در تکثیر سلول ها، در تغییر سنتز DNA کار می کند و به همین دلیل به ویژه در سلول های مانند سلول های خون، مو و سلول های مخاط روده که بسیار فعالانه تکثیر می شوند بیشتر عمل میکند. (سلول نیاز به ایجاد DNA جدید برای تولید مثل دارد). سلول های سفید خون، به نام لنفوسیت، عمدتاً توسط سیکلوفسفامید تحت تأثیر قرار میگیرند و تغییر در تعداد و عملکرد آنها نشان دهنده تغییر عملکرد سیستم ایمنی است. سیکلوفسفامید برای درمان در درمان انواع خاصی از سرطان معرفی شده است. در بیماریهای روماتولوژیک، که در آنها از درمان متناوب استفاده می شود، دارای اثرات جانبی کمتری نسبت به بیماران مبتلا به سرطان است.

#### 6.2 میزان / روش-های مصرف دارو

سیکلوفسفامید هم بصورت خوراکی (1-2 میلی گرم در هر کیلوگرم در روز) و هم در موارد بیشتری به صورت پالس داخل وریدی (معمولاً ماهانه 0.5-1.0 گرم در هر متر مربع به مدت 6 ماه و سپس 2 پالس هر 3 ماه یا بجای آن، پالس 500 میلی گرم در هر متر مربع در هر 2 هفته در مجموع از 6 تزریق).

#### 6.3 عوارض جانبی

سیکلوفسفامید دارویی است که تا حد زیادی ایمنی را کاهش میدهد. دارای چندین عوارض جانبی است که نیاز به مانیتورینگ آزمایشگاهی دارند. متداول ترین آنها تهوع و استفراغ است. نازک شدن قابل برگشت موها هم رخ می دهد . کاهش بیش از حد در تعداد سلولهای سفید خون و پلاکت ها ممکن است رخ دهد و ممکن است به تنظیم دوز یا قطع موقت از دارو نیاز پیدا شود. تغییرات مثانه (خون در ادرار) ممکن است رخ دهد اما در درمان خوراکی روزانه بسیار

---

شایع تر از تزریق وریدی ماهانه است. نوشیدن مقدار زیادی آب برای جلوگیری از این مشکل مناسب است. پس از تزریق وریدی، حجم زیادی از مایعات معمولاً برای شستن سیکلوفسفامید از بدن داده می شود. درمان طولانی مدت خطر اختلال باروری و افزایش فرکانس سرطان را در پی دارد؛ خطر ابتلا به این عوارض بستگی به دوز تجمعی از دارو که توسط بیمار در طول سالها مصرف شده است دارد . سیکلوفسفامید سیستم دفاعی بدن را کاهش می دهد که در نتیجه خطر ابتلا به عفونت را افزایش می دهد به خصوص اگر در ارتباط با عوامل دیگر که با ایمنی دخالت مانند کورتیکواستروئیدها با دوز بالا داده شده باشد.

#### **4.6 کاربرد های اصلی تجویز دارو در بیماری های روماتیسمی کودکان**

لوپوس اریتماتوز سیستمیک جوانان  
برخی واسکولیت سیستمیک.